

Inserati se sprejemajo in velja tri stopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 „ „ „ 2 „
15 „ „ „ 3 „

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištev administracija) in ekspedicijska na velikem trgu n. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti (prejeman velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 „ — „
Za četrť leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 „ 20 „
Za četrť leta . . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu n. št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Šolska obravnava.

Z Dunaja 16. aprila.

Včeraj je v soboto pričeti boj v državnem zboru miroval; toda levičarji svojim ljudem ne pusté oddihljeja, zato so osnovali shod delavcev, čigarnamen je bil kričati in oporekati zoper šolsko postavo, da jih jemoral pričujoči vladni komisar večkrat posvariti. Pri obravnavah ali pa saj pri razgovoru o peticijah se bodo levičarji gotovo z nekakim ponosom sklicevali na omenjene shode, na želje in zahteve ljudstva itd. Toda lahko se jim bode odgovorilo, da pa drugod ljudstvo zahteva premembo šolskih postav, in ako so liberalci državnemu zboru izročili nekaj čez 300 peticij zoper šolsko postavo, izročili so desniški poslanci čez 1000 peticij za temeljito premembo dosedanjih določb. Sicer pa levičarji sami pripoznajo potrebo polajšav pri obiskovanji šol in so sklenili, da smejo udje levičarskega kluba pri § 21 slobodno glasovati. Naj še omenim, da se je danes še enkrat telegrafiralo poslancem, ki jih ni na Dunaju, da naj precej pridejo in šolske postave ne spravijo v nevarnost.

Danes se je na galeriji zbralo veliko več poslušalcev, kakor v soboto, mnogo pa jih je moralo oditi, ker niso dobili nobenih vstopnic več. Policijska ima tudi danes namesto angela varuha varovati drž. zbornico.

Prvi je danes govoril bivši predsednik dr. Rechbauer; ponavljal je zastarano trditev, da nova postava spodkopava temelj sedanjega šolstva, da § 48 nasprotuje temeljni državni postavi in da desnica s to postavo levici dela strašansko silo. Očital je tudi Galicianom, da ni vitežko, ako s svojimi glasovi drugim deželam nakladajo breme, kterege se sami branijo, in ki se ga branijo tudi omenjene dežele. Ne vem, rekel je Rechbauer, ali se strinja s politično častjo še dalje ostati v državni zbornici. Dr. Rechbauer ima desniške poslance menda za brezumne in kratkovidne otroke, da si upa kaj tacega trditi! Njegovi tovariši sami pripoznajo, da so določbe nove šolske postave jako ničeve, kako bi toraj te ničeve reči zamogle imeti tako velikanske nasledke, kakor jih je opisoval dr. Rechbauer? Preden pa drugim narodom očita nevitežko ravnanje, naj nekoliko pogleda nazaj na tiste čase, ko je še on predsedoval državnemu zboru, in zapazil bo premnogo reči in dogodkov, ki tudi ne pričajo, da bi bila tedanja večina vitežko ravnala z manjšino. Žuganje, da bode levica hrbet obrnila zbornici, je pa že tako zastarano strašilo, da se ga nihče več ne boji. Levičarji dobro vedó, da bi marsikteri izmed njih nikdar več ne prišel nazaj, ko bi zares šli iz zbornice, zato sicer žugajo z izstopom, na izvršitev njegovo pa ne mislijo. Rechbauer je tudi zagovarjal določitev, da

naj se na meščanskih šolah uči nemški jezik, ki človeku prav pride, in ki so ga še Madjari sprejeli med obligatne predmete svojih srednjih šol. Da je moral pri tej priliki slovenskemu in českemu jeziku dati breco, ume se samo po sebi, sicer bi nehal biti dr. Rechbauer.

Za šolsko postavo govoril je danes rusinski kanonik Ozarkievič, omenivši, da je tudi on dobil pismo, v katerem mu hudo žugajo, ako bi se predrznil glasovati za šolsko postavo. Kot katoliški duhoven pa ne more drugači, kakor glasovati za njo, vendar pa bode pri posebni obravnavi nasvetoval nekatere premembe.

Jako žaljivo napadal je c. k. profesor Tomašček svojega gospoda in sprednika naučnega ministra! Nihče v gosposki zbornici te postave ni zagovarjal, rekel je govornik, kakor kardinal Schwarzenberg pa nekateri visoki plemenitaši. Pač; skoraj bi bil pozabil, da jo je zagovarjal tudi g. naučni minister; mislim pa, da tega ni storil iz prepričanja; minister bil je pri tej priliki ministrant! (Prav dobro! in silen krohot na levi!) Dalje je omenjal tudi on, da ta postava pot pripravlja verski šoli, kakor je grof Leon Thun naravnost pripoznal v gosposki zbornici. G. minister je sicer rekel, da neče dalje iti, pa zastoj bi bilo preiskovati, ali ima tudi moč se upirati, in ako ta minister neče dalje iti, se bode našel drugi, ki bode to storil. Tako je g. Tomašček, rumunski odpadnik, med vednim krohotom levičarjev napadal g. ministra. Desnica pa se je strmé popraševala, kaj bi se bilo zgodilo s profesorjem, ki bi se bil kaj enacega predrznil za vlade Auerspergov. Nedavno so listi pisarili, da se je novo izvoljeni poljski profesor pred g. ministrom opravičeval zaradi nekega govora, zavoljo kterege je minister zaukazal preiskavo. Liberalni Tomašček pa je danes govoril, kakor da bi bil hotel pred celim svetom pokazati, da se liberalnemu profesorju ni ničesa bati, in da morajo previdni biti samo — prijatelji vlade.

Za šolsko postavo je danes govoril tudi Schönerer. Po svoji stari navadi napal je v začetku naučnega ministra zaradi neklih podob, in je moral od g. predsednika slišati svarilo, da naj govori o šolski postavi. Rekel je, da bosta on in prijatelj njegov, Fürnkranz, pri splošnji razpravi glasovala za šolsko postavo, ki ima za kmečko prebivalstvo koristne določbe. § 48 zdi se pa Schönererju še premehek; jud bi ne smel biti vodja nobene šole. Sploh je Schönerer govoril o vplivu judovstva, o pojudenih ljudeh, ki družega ne poznajo na svetu, kakor denar, ki ga molijo. Levičarji so se vedno krohotali in posmehovali Schönererju, ki jim je priporočal, naj se nikar ne smeja; neki delavec mu je nedavno rekel, da ljudstvo

imenuje može, ki se pri vsaki še tako resni obravnavi smeja, parlamentarične desetaške kričaje (Parlamentarische Zehngulden-Claque). Schönerer je konečno še omenjal svojih političnih načrtov; Dalmacija naj se pridruži Hrvatski, Galicija naj se oskrbuje sama, druge dežele, ki so nekdanj spadale k nemškimi zaveznimi deželam, pa naj se zedinijo k eni sami državnopravni celoti. On še vedno upa, da se bode „Cisla“ sčasoma spremenila v nemško Avstrijo!

Promberovega govora zoper šolsko postavo ne omenjam obširneje; rekel je, da se bode po občinah pričel boj med občani, ako obvelja nova šolska postava, da se zopet povrnejo temni časi, ko je veljal konkordat, da ljudje potrebujejo podnka, ker še vedno verujejo na copernice itd., kakor da bi se ljudem v kršanski šoli priporočalo kaj tacega!

Naj zdatnejši bil je danes govor kmečkega poslanca Oberndorferja. Oberndorfer je župan pri Amstettnu in ud deželnega zbora nižje-avstrijskega. Dobro vé toraj, kaj se je v omenjenem deželnem zboru godilo in ne bi bil mogel boljšega zadeti, kakor da je omenjal predlogov, ki so jih za polajšanje pri šolstvu v deželnem zboru stavili Granič, Kuranda, Kinski, Pirquet, Schöffel, Ed. Sues, Dumba itd., ki se danes tolikanj protivijo novi šolski postavi. Na desnici čuli so se vedno glasovi: čujte, čujte, na levici pa so molčali, ker so jim živo v meso segale besede Oberndorferjeve. Izgovarjajo se sicer, da polajšave želé tudi oni, pa to so le prazne besede, ker so dotične obravnave pokazale, da imajo v prvi vrsti druge namene, kakor pa skrb za ljudstvo pred očmi. Govoriti je imel še Carneri, pa ker je bilo že štiri, je predsednik sklenil sejo. Jutranja seja se prične že ob desetih in bode govoril jutri tudi minister, potem pa bo sklep splošnje obravnave. Glasovanje utegne biti v sredo.

Zlobna srca.

Sedanji vek je jako bahačast. Kjer hočeš, lahko slišiš, in kjer hočeš, lahko bereš, koliko je sedanji čas napredoval in za koliko je sedanji rod pred družimi, ki so nekdanj živeli.

Ne da se tajiti, da je človeštvo v mnogih ozirih napredovalo; da je um človeški mnoge reči osvetil, ki so bile nekdanj temne; zlasti je mnoge natorne sile natančneje spoznal in tudi njih rabo mnogovrstno razširil.

Toda med tem ko je človeštvo z umom ponosno gledalo okrog sebe in zamišljeno opazovalo brezštevilne stvari po zemlji, ko je radovedno kopalo in preiskovalo tla pod seboj in ko je oblastno preštevalo in merilo ozvezdje v nezmernem prostoru nad saboj, pozabilo je samo nase, zanemarilo je — sree!

Človek jel je delovati le z mašinami in čuditi se raznim novim in najnovejšim iznajdbam, a v sredi svojih mašin je sam — naj više bitje na zemlji — postal trda mašina, pravi železni stroj brez vere, brez čutila, brez — srca! Vse natorne moči in sile si prizadeva spraviti v svojo oblast; pa čem bolj se razširja njegovo gospodarstvo na zunaj, tem revniši suženj je sam doma: vse bi rad premagal, le za zmago lastnih hudih strasti se ne zmení — na videz gospod, je v resnici milovanja vreden hlapec nizkotnih in pogubnih strasti.

Toda kaj hasne svital in bister um, če je srce mračno in črno!

Kje je še ktera veda, da bi je sprideno srce ne bilo zlorabilo? Kje je kaka dušna ali telesna moč, da bi je sprideno srce ne bilo obračalo v škodo in nesrečo, videzno družim, a ob enem tudi samo sebi?

Zlobno srce obrača vse na pokončanje in razdjanje. Slabosrčen modroslovec napenja vso učenost, kako bi dokazal, da ni Boga; brezveren zgodovinar se na vse kiplje prizadeva utajiti dobrote in blagodelen vpliv svete vere in katoliške Cerkve; zlobni računar se v zvezi z zločastim narovoslovcem trudi dokazati, da ni Bog sveta vstvaril in da je bil človek že pred na zemlji, preden ga je Bog vstvaril; brezsrčen kemikar zlorabi svojo učenost kuhaje in napravljaje strupe, nitroglicerín in bombe v pogubne namene; strastni časnikarji, pisatelji, jezikoslovci zlorabijo od Boga dane talente, da hujskajo narod zoper narod, da kužijo nespridena srca ter si prizadevajo še pri družih vzbuditi in razgreti pogubne strasti, ktere so njim samim že razdžale zgodaj ranjeno srce; krivičen jurist si išče in mnogokrat najde slavo v tem, da pokoplje pravico zvičajno naklonivši zmago krivici; in — oh žalostno, prežalostno! — tudi brezvestni pedagogi hočejo osrečiti svet s tem, da že otročja nedolžna srca kužijo s pogubonosnimi nauki, ali jim vsaj nič mar ni jih obvarovati itd.

Tudi zgoli tehnični napredek ni človeku sploh v prid, temuč strasti človeške so tudi tukaj pot preprečile splošnemu blagru. Človek bi mislil, da bo po iznajdbi raznih strojev v raznih strokah delo močno polajšano, prikrajšano in bolje plačano in da bo več počitka; toda prečudna logika brezverske naprednosti pravi: ker se z mašinami več naredi, treba tudi v nedeljo delati in o praznikih ne počivati, ker bi bila prevelika zguba, ko bi mašina celi dan stala. Préd je prostoročno delo utegnilo en dan prejenjati, zdaj po stoternih olajšavah ne more. Še le po tolikem napredku je bilo tudi mogoče, da so le nekteri posamezniki dobiček strastno si naklanjali in množili, druge pa odrivali in poniževali. Voda, ki je pred naravno pritakala in se enakomerno izlivala na mnoge in mnogovrstne mline, se je po novih iznajdbah jela zbirati le v nektare velikanske jezove, da goni le posamezne tečaje nekterih nenasitljivih milijonarjev, drugi pa le od daleč gledajo in so primorani le po kapljicah loviti jo.

Tedaj tudi po tej strani vsa še tako hvaljena napredovalnost ne bo v obče prinašala sreče človeštvu, dokler jej bode vladala tako brezozirna in trdosrčna kraljica, ki se zove nekrščanska sebičnost.

Lahko bi še marsikaj navedel, ali že to, kar sem bolj površno omenil, dovolj dokazuje, da vsa učenost in razsvitljena napre-

dovalnost občenemu blagru in splošnji sreči ne koristi, ampak le škoduje in pospešuje nezadovoljnost in nesrečo posameznikov in narodov, ako srca zgubljajo vero in po veri čednost in plemenitost.

Ako se slednjič ozremo še na brezštevne hudodelnike in zločince raznih vrst in raznih krajev, bomo do dobrega prepričani, da je vse zgubljeno, ako je plemenitost srca zgubljena. — Oberdank in njegovi tovariši na Laškem, „Črna roka“ na Španjskem, krivični preganjavci z „anarhisti“ vred na Francoskem, „socijalisti“ na Nemškem, „fenijani“ na Britanskem, „nihilisti“ na Ruskem, in tutti quanti enacega kalibra kažejo dovolj učenosti; njihova dela in namere so pa tudi za slehernega dovolj jasno spričalo, kako peklenško zlobna so njih srca! Enaka spričala kažejo tudi samomori, umori, poboji v manjši meri.

O nikar ne mislite, da mi kar tako iz navade pravimo: sveta vera je podlaga človeške sreče! Skušnja mnogo stoletij in zlasti sedanjega veka priča, da dober um z zlobnim srcem je največja nesreča za človeka in človeštvo.

Kdor hoče Slovencem v resnici kaj koristiti, naj skrbi za njih oliko, za razvijanje njihovega lepega jezika, — že prav, a v prvi vrsti naj pospešuje to, kar jim blaži srce t. j. versko življenje, po časnikih in knjigah, z živo in pisano besedo, javno in v družini zlasti pa po šolah pri nadi naše prihodnosti!

Politični pregled.

V Ljubljani 18. aprila.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja, 17. aprila. Splošna debata o šolski debati je bila končana 17. t. m. Za poslanca g. Carnerijem govoril je še g. naučni minister, povdarjal je stališče vlade v tem vprašanji in govoril zoper razloge, kar so nasprotniki te novele dosihmal prednašali. Govorili so še poslanci: grof Dziedusick, Kovalski, pl. Giovanelli, Weitlof in Helmecki in sklep debate sprejel se je s 153 zoper 143 glasov. Glavna govornika sta posl. Pflügel za, prof. E. Suess proti noveli.

Iz Lvova 17. aprila. V Javorovu so se ljudje ustavili obdelovanju peščene planjave s sviščem pokrite in so napadli ulane, ki so bili na pomoč poklicani, z drogi in grjačami. Vojaki so vdrihali s ploskvijo sabel. Deset ljudi je bilo ranjenih, kolovodje zaprti.

Čvetero vrst počitnice bodo imele šole po Štajarskem. Deželni šolski svet je namreč nekaterim šolskim okrajem določil počitnice od 1. avgusta do 15. septembra. — Drugim od 16. avgusta do 1. oktobra. — Tretjim od 1. septembra do 15. oktobra in poslednjič četrtim od 16. septembra do 1. novembra. Prigoditi se more, ako učitelj konča šolo v svojem okraji 16. septembra, potem lahko tam, kjer se je šola končala 1. avgusta brez odloga v šolo stopi in nasprotno ima pa tudi lahko počitnice tri cele mesce. — Nekdaj po pol. šolski vstavi so končali šole konec avgusta ali začetek septembra, ob žetvi pa je bilo nekaj časa prosto, tako imenovane „Schnitt und Aernte Ferien“. — V krajih, kjer so srednje šole, trajajo glavne počitnice tudi na ljudskih šolah dva meseca. Zato pa se mora na onih šolah poučevati veliko sredo, v torek po veliki noči, v saboto pred Binkoštni in v torek po teh praznikih, tudi odpada prost spomladanski dan.

Vnanje države.

Iz Belgrada 14. aprila. 23. t. m. se snidejo na Dunaji pooblaščenci Avstro-Ogerske, Turške, Bolgarske in Srbske države, da podpišejo pogodbo zastran srbo-turških in srbo-bolgarskih železnic. Srbijo bode zastopal gospod Bogičević, ki bode te dni imenovan za poslanca na Dunaji. Dr. Christiće pojde v London mesca maja. Kralj pojde iz Takove v Kragujevac, kar bode trajalo kakih 8 dni.

Ste že sojeni. Vdova Helena Marković, ki je strelila na kralja Milana meseca oktobra p. l., je umrla v jetniški bolnišnici. Ali si je z nožem ali s kako iglo žile prerezala — živa ni več (?) Isto tako se je tudi samomorila p. m. Helena Knićjanin. Ker bi imeli biti sojeni samo te dve ženi, je končana vsa pravda, zarad napada na kralja. — Mrtvi več ne govore! Sedaj se pa poroča, da ji je sicer veliko krvi odteklo, a da še živi. — Hm, kaj je pravo?

V Severinu (Meklenburg-Schwerin) je umrl nadvojvoda, pred smrtjo je naročil ministru Basvieu, da naj izreče deželni hvalo za zvestobo in ljubezen, ktero mu je skazovala v 41 letih vlade.

V Cork-u (grofija Galvaj) so zasledili dobro osnovano morivno zvezo, ki je preteklo leto izvršila vse agrarne umore v tem okraji. Deželna zveza (Landlige) je v zvezi s to morivno zvezo. Policija jih vsak dan nekaj zapre. Ko so zasliševali v Corku zaprte dinamitovce, so spoznali, da je daleč razsežena skrivna zarota, ki hoče umoriti odlične državnike in razstreliti javna poslopja.

V Marsiliji na Francoskem so delo ustavili težaki pri pomorskem pristanišču, barke ne morejo blaga izkladati. Delati so nehali tudi čevljarji. — V luki delajo še nekateri Talijani, dasiravno so ti med onimi, ki hujskajo.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 15. aprila. (Gospa Cohn. Kaminski.) Višja deželna sodnija je zavrgla prošnjo gospé Cohnove, da bi jo za 100.000 gld. kavicje izpustili iz zavora ter potrdila sklep prve sodnije. Ob enem pravijo, da bode sodnija prišla tudi dva gospoda in neko gospodičino, ki so bili v službi pri Merkurju in ki so boje vedeli, kaj dela lastnica imenovane bankiške hiše.

Tudi sodnijska preiskava zarad Kaminskega in gališke poprečne železnice je dovršena in ker se ni našel najmanjši pregrešek, zarad ktere ga bi mogli koga prijeti, preiskovalni sodnik Adamek priporoča, naj se preiskava ustavi. Tudi dotični odbor državne zbornice ne more neki nič pregrešnega spraviti na dan. Te dni je izpraševal barona Schwarza pa njegovega sina in oskrbnika. Pa zvedelo se je le toliko, da so dunajski časniki, zlasti „Deutsche Zeitung“, od barona zahtevali in v resnici tudi prijeli precejšne zneske, da niso pisarili njemu neprijazno. Baron Schwarz sploh trdi, da bi liberalni dunajski listi človeka kar odrli, ako se prav drago od njih ne odkupi. In ravno ti listi so se tolikanj hudovali nad Kaminskim, in „Deutsche Zeitung“ bila je celo prva, ki je reč spravila na dan. To so vam poštenjaki, ki si jih pa podnevi ne smemo ogledati.

Z Dunaja, 17. aprila. (V državnem zboru) je včeraj liberški župan Ehrlich pravnega ministra vprašal, zakaj je bil konfisciran liberški list, ker je objavil odgovor J. Aquesov na pismo kranjskega deželnega

predsednika g. Winklerja. Danes se je pričela seja že ob desetih dopoldne, vendar pa še ni gotovo, da bi bila splošnja obravnava dovršena. Govorili so danes Carneri, minister baron Konrad, grof Dzieduszicki, pa Kowalski. Na vrsto pridejo v splošnji razpravi še Chelmecki, Giovanelli in Oelz za, Weitlof in Sturm pa zoper postavbo; glasovanje o sklepu obravnave bode neki ustmeno in bode nekaka poskušnja za glasovanje o postavi sami.

Z Dunaja, 16. aprila. (Ogerski judje,) ki so zatoženi, da so umorili krščansko deklico v Tisza-Eszlaru, se bodo imeli zagovarjati zaradi premišljenega umora. Obravnava se bode pričela v nekaterih tednih.

Iz Maribora, 16. aprila. (Priprave za dostojni sprejem svetlega cesarja) so se pri nas že začele delati. Na izpraznjeno mesto okrajnega glavarja smo dobili bivšega okrajnega glavarja Radgonskega, barona Heina, ki bo 1. maja svojo službo tukaj nastopil. Slovenci tega imenovanja niso kaj veselili, ker novi okrajni glavar boja slabo slovensko govori, bode torej težko s slovenskimi prebivalci občeval ter si gotovo težje njih simpatije pridobil, kakor njegov prednik. Do prihoda Njih Veličanstva, ki bo dne 9. julija popoldne, bode se moral s tukajšnjimi razmerami spoznati, ker on bo imel pri tej priliki največ posla. Prenočili bodo svetli cesar v knezoškofjski palači, ker javnih primernih poslopij v Mariboru ni; kajti okrožna sodnija, kder so stanovali, ko so bili zadnjokrat l. 1856 v Mariboru, in grad, kjer so primerne sobane in dvorane, sta v najem dana zasebnikom, in se toraj ne moreta v ta namen porabiti.

Na Tapeinerjevem trgu so začeli staviti spomenik Tegetthoffov, katerega mislijo v nazočnosti Njih Veličanstva odkriti. Pri tej priliki bode spomenik in trg z električno lučjo razsvitljen, ki se bo napeljala iz bližnjega Scherbaamovega paromlina, kjer se že sedaj električna luč za razsvetljenje rabi. Tudi za olepšanje mesta se na večih krajih marljivo dela. Društvo za olepšanje mesta razširja mestni park, da bo še enkrat večji, kakor zdaj, in v novem parku bo postavilo spomenik nadvojvoda Janeza, katerega je imenovani dobrotnik daroval.

V Koroškem predmestju bo se zlasti na prizadevanje poslanca Gödelna osnažila cela okolica nekdanje okrožne sodnije, ker g. poslanec je že lani osnažil svoj hram, zdaj pa predeluje dvorišče in gospodarska poslopja, da bo vse prav lično podobo imelo. Zraven ležeči zapuščen vrt okrožne sodnije pa je mestni zastop v najem vzel in ga bo v javni prostor za šetališče spremenil. O drugih pripravah za cesarjev sprejem še zdaj ni nič slišati, ker je še do tačas dovolj časa, pa toliko je gotovo, da bodo Nemci in Slovenci storili, kolikor bodo mogli, da bo sprejem in pozdrav svetlega cesarja srčen in veličasten.

Domače novice.

V Ljubljani 19. aprila.

(O prihodu Nj. Veličanstva). Presvitlega cesarja generalni pobočnik F. Z. M. Mondel sporočil je brzojavno o prihodu Nj. Veličanstva in g. dež. glavar grof Thurn objavil je v zadnji seji slavnostnega odbora ta telegram: Cesar pride v 11. dan julija popoldne v Ljubljano. Zvečer bakljada in serepada ljubljanskih društev. 12. julija zjutraj

ob 9. uri slovesna sv. maša v stolnej cerkvi. Zvečer „Theatre paré“ in razsvetljava mesta. 13. julija položi se temeljni kamen za „Rudolfinum“. Popoldne ljudska veselica pod Tivoli. 14. julija bode cesar ogledaval razne zavode. 15. julija pelje se cesar v Idrijo, kamor pride ob 10. uri dopoldne in ostane do 1. ure popoldne. 16. julija pelje se cesar v Kamnik, kjer bode od 11. do 1/2 1. ure popoldne. Iz Kamnika pelje se v Kranj, kamor pride ob 3. uri in ostane do 4. ure popoldne. Potem se odpelje v Lesce, ogleda kaznilnico v Begunjah in prenoči na Bledu. 17. julija vrne se cesar na Dunaj. Namerovanega velikanskega spreveda cesar ni odobril. Sprevod napravila bodo razna društva in deputacije.

(Ljubljanske mestne volitve). Pri volitvi v II. razredu oddalo se je 279 glasov. Izvoljeni so:

Gosp. dr. Fran Papež	z 276 glas.
„ Fran Žužek	„ 274 „
„ Miroslav Križnar	„ 272 „
„ dr. Hinko Dolenc	„ 271 „
„ Josip Tomek	„ 271 „
„ Alfred Ledenik	„ 270 „
„ Fran Šuklje	„ 268 „

Udeležitev bila je živahna, kajti lani, ko je brojil 2. razred 709 volilcev in je bil napor nasprotnikov silen, bilo je naših 328 oziroma 313 glasov, letos je bilo v 2. razredu samo 661 volilcev, nasprotnik pasiven, in vendar toliko število!

(Mestni magistrat ljubljanski) objavlja v dan 14. aprila naslednji „Razglas“. Za prihod Njegovega Veličanstva presvitlega našega cesarja k šeststoletni deželni slavnosti, ki se bode obhajala letos meseca julija, vsi krogi našega mesta delajo priprave.

Posebno želeli je, da p. n. gospodarji svoje hiše za to priliko od zunaj če treba popravijo in pobarvajo.

Zato mestni magistrat opozoruje, da je požuriti se s temi zgradbenimi popravili, ker bode v zadnji čas morda manjkalo delavcev in ker bodo do 1. dne slavnostnega meseca julija t. l. morali biti odpravljeni vsi zidarski odri po ulicah ljubljanskih, da bode moči izvajati naredbe za sprejem.

(Krajni odbor hranilne in posojilne zadruge prvega splošnega vradniškega društva) je bil 8. t. m. v kazini. Predsedoval je prvomestnik g. R. Pirker deželni nadzornik in navzočih je bilo 41 udov. Pri ljubljanski podružnici je bilo konec leta 1883 udov 314, in sicer za življenje zavarovanih 206 pri hranilni in posojilni zadrugi jih je bilo 105, njih 3 pa niso bili pri nikakem oddelku. Pri hranilni in posojilni zadrugi jih je bilo še 76, ki so pa zgoraj všteti (pri zavarovalnem društvu za življenje). Od leta 1881 se je društvo naraslo za 31 udov. Umrli so leta 1882 trije udje. Koncem leta 1882 je bilo zavarovalnih pogodb 283 in kapitala je bilo zavarovanega 287.746 a vsakoletnega vplačevanja 337 gl. 40 kr. Zavarovan kapital se je prirasel za 27.150 gl. in za vsakoletno vplačevanje 250 gl. Izplačanega je bilo dotičnikom umrlih udov 4200 gl. osrednjemu (centralnemu) vodstvu na Dunaji se je vstelo 8553 gld. 84 kr. — Potrebni udom se je dalo pomoči in podpore 140 gl. in pri osrednjem vodstvu na Dunaji se je dobilo 900 gl. kot posojilo za kavcije. Dopolnilne volitve za izstopivše ude; voljeni so bili v odbor gg.: Jakob Smolej, c. k. deželni nadzornik, B. Horvath, ravnatelj, dr. Jožef Nejedli c. k. profesor, Lorenc Haubitz, revident, na-

mestovalci gg.: Anton Lenarschitz, davkar v pokoji, France Kreminger c. k. profesor, Janez Lisec, ekspeditor pri južni železnici. Zbor se je zahvalil g. prvomestniku g. R. Pirkerju za trud in delovanje.

(Nova privatna dekliška šola v Repnjah na Gorenjskem) se bode odprla prihodnji teden, sv. Jurija dan. Podučevale bodo šolske sestre, ki so za to dobile dovoljenje dotičnih šolskih oblastnih. Oglasilo se je menda 50 deklic farne šole Vodiške za novo učilnico. Podučevanje v veronauku oskerbovalo se bode za sedaj od fare. Bog daj obilnega blagoslova!

Razne reči.

— V najvišim državnem sodišču je dobila konservativna stranka večino, od kar je grof Hartig umrl ter sta vstopila Madejski in grof Schönborn.

— Umrli je 17. t. m. pred 6. uro zjutraj na Toplicah č. g. župnik Matija Marolt za plućnico, previden s sv. zakramenti. V torek je zbolel in vsa zdravniška pomoč je bila zastonj. Bil je blaga duša, zgleden duhoven, zvest in priden delavec v vinogradu Gospodovem. R. I. P.

— Prezgodaj, pa vendar manj škode kakor pozneje je naredila toča, ki je šla 14. t. m. v Gradci in okolici.

— Spongi se rana celi, krogla mu je zdrobila zob, pretrgala nekaj jezika. Ko bi ne bil zob razstreljen, bi bil strel šel v možgane. O zaslišani njegovem se pravo ne zve, dosti da ga imajo, čas vse prinese.

— Nekaj iz vojaške statistike. Konec decembra 1882 je bilo vojakov c. k. vojne 897.171 oseb. Med temi je častnikov 21.430 in prostakov 875.741. Po jezicah se dele: 262.397 je Nemcev, 174.121 Madjarov, 167.160 Čehov, Marovanov in Slovakov 69.138 Poljakov, 72.724 Rusinov, 29.409 Slovencev, 35.319 Hrvatov, 29.054 Srbov, 283 Bolgarov, 51.067 Rumuncev in 6499 Italijanov. Po veroizpovedanji je: 622.437 Rimokatolikov, 96.867 Grko-katolikov, 161 Ermenjskih katolikov, 63.814 nezedinjenih Grkov, 88 Ermencev, 33.077 Luteranov, 53.188 Kalvincev, 25.679 Judov in 55 nekristjanov. Od kar so jednoletni prostovoljci t. j. od leta 1869 do 1882 so jih potrdili ta stran države 24.038 in po deželah ogerske krone 17.161. Od teh jih je vstopilo za častnike in kadete v reservo ta stran Litave 4765 in onstran 2600.

— Iz Londona. Kraljica si je nogo spahnila, a le počasi se zboljšuje; še bode minulo nekaj časa, da bode mogla hoditi.

— Bili so časi, ko se je po nekaterih kraljestvih grozovito divjalo zoper sv. podo. Malane in rezljane podo, kamnitne in lesene, vse se je divje pokončalo in razbilo. Časi se nam spet nekako povračajo. Stokrat se lahko čita, kako se v imenu novošegne omike (ali kaj li?) podoobe svetnikov — pomočnikov šolske mladosti — celo križanega Odrašenika iz šol z lepoto in z grdo (gl. Francosko, Belgijo, Nemčijo in še kje) odstranjujejo, zaničljivo v kakštemen kot mečejo ali tudi pokončujejo.

Čuden izgled se nam poroča iz Usova (Aussee) na Moravskem. Razun treh židovskih otrok so obiskovali ondašnja šola samo otroci katoliških staršev in vendar še križa ni bilo v šoli. G. župnik ga iz svoje omisli, obesi na pripraven kraj ter poroča šolskemu svetu, da ga šoli podari ter naj se vpiše za

šolsko lastnino. Kake štiri tedne je bilo vse v redu, h krati pa križ zgine. Župnik misli, da je vkraden, naznani žandarmeriji. A ta mu poroča, da je bil na povelje krajnega šolskega sveta odstranjen, ker šola je brezverska in trije židovski otročaji bi se znali pohujšati. — Kaj se je naprej zgodilo, nam zgodovina ne pové!

Mar li je šolska postava, ki zamore in smé tak sad roditi (in kolikokrat, kako marsikje ga je rodila) keršanska? Odgovarja naj si vsaki sam. In vendar je zoper šolsko novelo, ki namerava nekaj malega dosedanje šolsko postavo zboljšati, toliko vpora in šuntanja po liberalnih državnih poslancih in neposlancih v naših nemških — čeških in drugih pokrajinah? Mi ne rečemo dalje nič zoper šolske postave in vemo zakaj ne, a edino smemo in moramo menda še reči: Videant consules! „Po njih sadu jih bote spoznali.“

— Nihilisti se neizrečeno veliko prizadenejo, da bi kronanje ruskega cara preprečili, če mogoče, ga umorili kakor njegovega očeta. Iz domačih in tujih (zlasti ameriških) brlogov prežijo te divje hijene, peklensko-zlobne in žejne carske krvi. Nasproti pa tudi policija ne počiva; zdaj tu zdaj tam izvoha kako skrivno gnjezdo. Tičke pozapre, gnjezdo pa — dinamit ali nitroglicerini konfiscira. Uni dan so zasačili tak nihilistični zbor, ki se jim pa še ni hotel zlepa podati; ranjena sta bila dva policaja in en žandarm. Izmed zarote se je eden sam smrtno ranil, osem pa so jih zaprli. Našli so važne papirje in več sto kilogramov dinamita.

— Telefon utegne v kratkem priti v splošno rabo. Na francoskem nameravajo pri vsakem telegrafskem uradu napraviti še telefonskega. Laška vlada boje neče ostati preveč odzad, ter je že tudi izdala nekaj dekretov v tej zadevi.

— Strah in groza je ljudi spreletela v mestu Birmigham, ko so zvedeli, koliko razstreliva, najnevarnejšega namreč nitroglicerina je bilo nakopičenega v delavnici Whiteheada. — Ko se je zvedelo, da hočejo prepeljati iz mesta to strelivo, so ljudje kar hiše popuščali. Vendar ni bilo nesreče. Mr. Macready strokovnjak je pomešal med nitroglicerini drobne prsti in tako spremenil ga v dinamit. Bilo je pa v lončeni posodi 170 liber nitroglicerina; Macready je odpravil vse druge iz delavnice, le 2 prostovolca sta mu pomagala. Vendar tudi to so srečno izvršili, izdelali nekaj stotov dinamita in jih peljali 5 milj zvonaj mesta in tam brez škode zažgali. — Whitehead je bil v napravi nitroglicerina dobro izurjen, a pravo čudo je, da se ni zgodilo nesreče. V shrambi je bilo toliko razstreliva, da bi raznesel vse hiše na 600 korakov okoli.

— Dolgost železne ceste. Ko bi bile vse evropske železnice zvrstoma postavljene, segale bi štirikrat okrog zemlje; skor enako dolgost bi imele tudi ameriške železnice. Oboje skupaj dosegle bi čez polovico poti od zemlje do lune. — Najhitrejšje vozi železnica na Angleškem na progi iz Londona v York; njena hitrost je 74 kilometrov. Jako hitra je vožnja tudi iz Londona v Edimburg. Gledé hitrosti se z angleškimi naj pred morejo meriti francoske; ameriške so boje počasniše, nekaj čez 40 kilometrov. — Vožnja res zelo napreduje, da se lahko prepeljavajo ljudje in blago — odpeljava se pa tudi in zginja sreča in zadovoljnost izmed človeštva, kakor je videti.

— Slamnat les so začeli v Ameriki delati. Gozdi bukovi, jelovi itd. bi se veselili take iznajdbe, ko bi jih sploh še kaj prida bilo. Slamnat les je zložen iz več listov trdnega in dobro stlačenega kortona. Če se potrdi, utegne biti to velike koristi. Drevo potrebuje za rast po dve sto let, da se vreže iz njega po 80 do 90 centimetrov široke dila, in kakor se zdaj gozdi vničujejo, je lahko prerokovati, da čez nekaj let taciš še veliko dobiti ne bo. — Slamnat les se prodaja v dilah, ki so 3·7 m. dolge, 0·8 m. široke, ter 0·01 — 0·03 m. debele. Dajo se žagati, držijo kakor hrastovina žeblje in šravbe; lahko jih je polirati in lakirati, tudi se lahko naredijo menj vnetljive, kakor je navaden les.

— Iz Bourdeaux-a na Francoskem 12. aprila. Silen požar je pokončal zalogo živeža za vojake in skladišče krme za vojake. Škode je nad milijon frankov, ako se ne vračuni škoda pri poslopji, zgorelo je namreč dvoje nadstropij. Poškodovan ni bil nihče. Nek častnik je trdil, da je videl ob enem plamen švigati na dveh krajih.

Telegrama „Slovenca.“

Z Dunaja, 18. apr. ob 12. uri
50 min. popoldne.

Danes je zadnji dan šolske splošne obravnave. Zdaj govori Suess, potem bodo govorili Pflügel, Beer in Lienbacher. Krog petih pričakujemo glasovanje in krog 10 glasov večine. Policija je sinoči od komersa, izključenima dijakoma na čast privedenega, poslanca Schönerera siloma tirala na cesto.

Z Dunaja 18. apr. ob 3. uri popoldne.

Ravnokar je seja sklenjena, govora poročevalcev in glasovanje bo jutri.

Eksekutivne dražbe.

21. aprila. 3. eks. drž. pos. Janez in Neža Mali iz Križa 3774 gld. 60 kr. Kamnik. 1. eks. drž. pos. France Groše iz Spodnje Hrušce 700 gl. Ljubljana.

23. aprila. 1. eks. drž. pos. Kasper Kalan v Ternovem v Ljubljani, 900 gld. Ljubljana. 3. eks. drž. travnik Andreja Drmastije iz Ljubljane. Ljubljana. 3. eks. drž. pos. France Slabe iz Goveka 2865 gld. Idrja. 1. eks. drž. pos. Rotija Jagodic iz Olševka 576 gld. Kranj. 1. eks. drž. pos. Ferdinand Ašaher iz Idrje 1155 gld. Idrja. 1. eks. drž. pos. Neža Pengov iz Velikih Poljan 100 gl. Ribnica. Prostovoljna dražba zemljišč za Janezom Spornom. Tržič.

24. aprila. 1. eks. drž. pos. Janez Svete iz Preser 4150 gl. Vrhnika. 1. eks. drž. pos. Andr. Bratoš 410 gl. Postojna. 1. eks. drž. pos. Janez Podboj iz Gorenj 295 gld. in France Podboj iz Gorenj 1070 gl. Postojna. 1. eks. drž. pos. Martin Slobodnik iz Slamne vasi 964 gld. Metlika. 1. eks. drž. pos. Jera Turšič iz Begunj št. 31, 4565 gld. Logatec.

Umrli so:

12. aprila. Jozefa Trdina, krčmarjeva vdova, 68 let, Kurja vas, mrtud.

13. aprila. Marija Virant, šivilja 50 let, Rožne ulice, št. 3, sušica. Janez Jelovčan, ključarjev sin 8 let, nemške ulice št. 9, jetika. — Janez Schönfeller, 17. let, krojač, v pos. delavnici, kron. plč. tuberkuloza. France Jamnik, postiljon 58 let, Dunajska cesta, plč. tuberkuloza.

14. aprila. Janez Lasnik, delavec sin 4 mesce, Tržaška cesta št. 24, pluč. jetika. Jera Cotman, gostja 74 let, starost.

15. aprila. Jozefa Gorup, gost. žena 51 let.

16. aprila. Jože Gril, kamnotiskarjev sin, Krakovske ulice št. 5 pluč. otrpnenje. Neža Jernejčič gostja, 50 let, vodenica.

V Elizabetini bolnici:

12. aprila. Valentina Peksa, čevlj. hči, Poljanska cesta, št. 12, atrofija. Johana Ciler žel. delavca hči, Poljanska cesta št. 18 tuberkuloza.

V bolnici.

10. aprila. France Petrovič, mizar 60 let, kron. pluč. tuberkuloza. — Jože Šabec, pisar, 70

let, rak v požiralniku. — Ann Tavčar gostja, 75 let, kron. tuberkuloza.

14. aprila. Matija Čehovin, delavec, dninar, 64 let, kron. tuberkuloza.

V vojaški bolnišnici.

13. aprila. Janez Stefičič, kanonir 23 let.

Prečastiti duhovščini

kakor vsem kupecem in prijateljem umetnih cvetlic s tem naznanujem, da sem, da laglje in najhitreje zamorem vsem postreči, napravila ter izpostavila

vrtec

vseh znanih in neznanih cvetlic, posameznih in v šopkih, nizkih in visokih, za cerkev in druge razne pridelke ter vlnudno vabim, blagovolite po priliki si vrtec ogledati ter potem si zbrati ali naročiti, kar je komu drago takoj ali pozneje.

Ker se za dosedanje zaupanje zahvalujem, se vlnudno priporočam za razne velike cerkvene praznike, za slovesnost majnika itd. ter obetam vsakemu postreči z dobrim blagom in kolikor mogoče po nizki ceni.

Ogled vrteca je vsakemu in vsikdar prost.

Gerti Nekrep

(3) v špitalskih ulicah št. 9
v I. nadstropji.

Naznanilo.

Izvrševalni odsek za ozališavo ima od 16. t. m. svojo pisarno na kongresnem trgu v Lavrenčičevi hiši št. 12 v pritličji I. vrata na levo, vradne ure so za sedaj od 10 do 12 dopoldne, gospodje obrtniki, ki žele kaj izvedeti zarad ozališav, izpeljevalnih povodom navzočnosti presvitlega cesarja naj se tam oglašajo.

Izvrševalni odsek za ozališavo

v Ljubljani 16. aprila 1883.

Razpis.

Izvrševalni odsek za ozališave pri sprememu svitega cesarja potrebuje 300 (tristo) popolnoma ravnih 15 meter visocih tudi pri vršicu 3—10 centimetrov debelih jelkovih ali smerekovih drogov (mlajev). Zadnji čas do 10. maja morajo biti v Ljubljani. Ko jih prevzame ud izvrševalnega odseka, izplačajo se takoj pri tukajšnji mestni kasi.

Kdor hoče to prevzeti, naj pošlje pismene, pravilno kolekovane in zapečatene ponudbe do sabote 21. aprila t. l. 11. dopoldne mestnemu stavbnemu uradu (Stadtbaudamt), ter naj pove, hoče li oddati vseh 300 mlajev ali pa le nekaj (po partijah), vendar od enega podvzetnika se manj ne vzame nego 50 mlajev, in tako se imajo glasiti ponudbe.

Izvrševalni odsek za ozališave.

V Ljubljani 12. aprila 1883.

Prodaja ur na obroke.

Proti 12mesečnim obrokom prodajamo zlate in srebrne ure vsake bažer remontoir, na mahalo, za dvorane in sobe; potem francoske in ameriške z muziko ali brez nje; kakor tudi brilantne in zlate prstane, medaile, križe in druge reči.

Naročeno pošiljamo vsakemu, da le prvi obrok

(2)

Če kdo dodá 20 kr. v pisemskih markah, mu pošljemo Album s podobami za izbero.

Naslov: Uhren- und Goldwaaren-Allianz, Wien, I. Hafnersteig št. 3.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.